

Januari 2009

BRUKS.

anvisningen nr 8

Succé för hembygdsföreningens almanacka

Inför 2009 kunde hembygdsföreningen för första gången presentera en egen almanacka. Den innehöll äldre bilder från Åker, från tidigt 1900-tal till slutet av 1950-talet. 200 stycken trycktes upp, alla således. Tala om succé! Vi lovar att en fortsättning följer.

Museet

Museet öppnar den 21 maj. Inför öppnandet behövs hjälp att ställa ordning och städa vårt museum. Den 9 och 10 maj är årets gemensamma arbetsdagar. Mycket arbete gjordes våren 2008 av alla som då frivilligt ställde upp. I år är det därför inte lika mycket som behöver göras utan vi hoppas att klara av allt på en helg. Ni som har möjlighet är mycket välkommen upp mellan klockan 12.00 och 16.00. Föreningen bjuder alla som deltar på dryck och smörgås.

Tack till alla ni som under 2008 arbetade som värdar på museet. Hoppas ni kan och vill hjälpa till även under 2009. Har du inte varit värd tidigare men är intresserad av att arbeta som värd någon helg hör av dig till Pehr Bengtsson, 0159-300 57. Så långt det är möjligt försöker vi ha två värdar åt gången.

Stånggångsleden

Stånggångsleden har under några år haft en delvis annan sträckning de första 300 metrarna beroende på den avverkning som skedde. Nu är det dags att lägga tillbaka spåret. För detta behöver vi bygga spänger på en sträcka på cirka 150 meter.

Lars Agö och Arne Öhman som svarar för leden behöver därför hjälp under en helg med detta arbete. Blir vi tillräckligt många kan det även bli aktuellt med att rensa upp i den kanal som byggdes för att ge vattenkraft till stånggången och där det idag har hamnat en hel del stockar.

Arbetsdagen är den 16 maj med eventuell fortsättning den 17. Vi samlas vid Hjulhuset vid Göksjön klockan 10.00 den 16 maj. Alla är välkomna, det finns arbete åt alla. Föreningen bjuder på något att äta under dagen.

Vi efterlyser filmer om livet i Åker

Insamlingen av smalfilm som vi berättade om i förra numret av Bruksanvisningen pågår för fullt. Har du, eller känner du någon som har, smalfilmer om något som skett i Åker socken? Det kan vara filmer från något offentligt arrangemang, en invigning av något slag, ett idrottsarrangemang, en tillställning i Folkets Park eller Folkets Hus, men det kan lika väl vara från något privat evenemang. Kanske har du någon minuts film från vardagen, t.ex. från någon arbetsplats, fisketuren på Visnaren, tåget som anländer till Åkers järnvägsstation eller livet kring bensinmacken. Snart sagt vad som helst, som har anknytning till Åker, är vi intresserade av och det räcker med kortare sekvenser på någon minut.

Vi vill gärna låna filmen för att lägga över den tillsammans med flera andra på en DVD-skiva som därmed blir ett bestående kulturhistoriskt minne som kan sparas för kommande generationer.

Kontakta Evert Lidén, Kvarnvägen 13 (Tupphuset), 647 51 Åkers styckebruk, 0159-310 88.

Åkersbor berättar

Bertil Andersson gjorde under främst 1980-talet många intervjuer med olika Åkersbor, intervjuer som han spelade in på kassetband. Här finns naturligtvis sådant som är av intressant för våra medlemmar men även en bit kulturhistoria väl värd att bevara för framtiden.

Några av bandupptagningarna har tecknats ned av Ulla Larsson respektive Irene Esperi under 1998-1999. Därefter har de sammanställts, bearbetats och skrivits ut av Göran Nilsson i Nylöt, Gnesta och Gösta Andersson i Stjärnhov. De överlämnades hösten 2008 av Göran till Åkers hembygdsförening.

Den här gången är det ett klipp ur en intervju som Bertil Andersson gjorde med Nils Rundgren den 8 februari 1985 som presenteras.

Bertil Andersson (BA): "När kom ni till Holmtorpet?"

1923 kom vi dit, det är Broby soldattorp (*torpet revs 1985*) och där bodde vi i 18 år. Han hette Brolin (*siste soldaten*), det var före min tid, men jag kommer inte ihåg, vad han hette mera. Vi kom till Holmtorpet 1923 och då hade Bergvalls bott där i många år och om det var någon före dem det vet inte jag. ...

BA: "Nils, du jobbade i Forsa såg."

Ja, det gjorde jag och på söndagarna, då gick jag. Ja, du vet vi hade en 5-6 flaskor då, 2 liter tog de var och en. Mjölken kostade 7 öre litern och då fick jag bära den till Forsa.

BA: "Gick ni över Hammaren neråt?"

Nä, vi gick över Näsåkra och då kunde man nästan få böta om en gick i sädesåkern. Marken var Brobyholms, det var en liten gångväg vid sidan och så en del hade ju Åkers Styckebruk.

BA: "Vid Forsåker fanns det ingen stuga då?"

Nä, men det blev se'n. Det var gångväg där, men sedan höll vi på att åka fast, för det var jag, som trampade upp vägen. Jag gick där varje dag till sågen - kväll och morgon. Man skulle gå över skogsbacken, men man tog en genväg och det var sädesåkern där och jävlar så arg han var gubben Norrbom i Brobyholm och då kom han och frågade, om jag visste vem, som hade gjort den där gångvägen. Det var ju rätt över hans sädesåkrar. Nä, det har jag inte en aning om, sa jag, men jag har gått där någon enstaka gång, sa jag. "Det är du, som har trampat upp väg, kan jag tro, den har inte varit där förut", sa gubben.

BA: "Vad fick du betala i arrende, kommer du ihåg det?"

Jag betalade 60 kronor och så sedan fick jag göra lite dagsverken. Det var som regel de dagar jag gick till Forsa och var alltid de dagarna skulle han ha hjälp också, jag förstår inte hur jag klarade av det.

BA: "Hur många dagsverken rörde det sig om?"

Det var så många, som jag kunde göra. Det var inte några speciella dagsverken. Jag fick lov att göra så mycket så, att jag betala väl en 50-60 kronor i månaden för torpet. Du vet, det blev många dagsverken, vi tjänade 4 kronor/dag, då var det bra betalt hos Forsa.

Jag gick ju varje år, när det var jobb i Forsa, men de sista 2 - 3 åren, då jobbade jag året om, då kom jag in på lådfabriken Forsa såg. Annars var det bara när skiftena gick. De började kl. 6 på kvällen och var till kl. 6 på morgon. Ett skift var 12 timmar och sedan hem och dricka kaffe och sedan med morsan ner till Krutbrukskärret för att räfsa hö, det var slagit dagen innan.

BA: "Det var väl ni, som hade möjlighet att ha ett litet torp. Det var väl bättre kan man säga?"

Ja, vi hade mjölk då, vi hade inte bland de sämsta i alla fall. Vi hade grisar för jämnan, mjölk och potatis. Vi köpte inte så mycket mat.

BA: "Vi kan tala om Juthagskällan!"

Ja, i den hämtade vi vatten i många år. Den låg emellan Holmtorpet och Eriksberg och den finns väl kvar än.

BA: "Konstigt namn?"

Ja, jag vet inte varför den kallades så, men det var jävligt fint vatten där.

(mindre revideringar gjorda av Pehr Bengtsson)

Rekrytering

Vi är idag 315 medlemmar i Åkers hembygdsförening, men det finns plats för fler. Samtidigt som du fick detta brev delade styrelsen därför ut information till ej medlemmar i hopp om att intressera flera Åkersbor för hembygdsföreningen. Utdelningen skedde inom flera områden i centrala Åker. Slår det väl ut kommer denna typ av rekrytering att fortsätta. Den bästa formen för rekrytering är dock du som redan är medlem.

- o O o -